

MINISTARSTVO ODBRANE i ORUŽANE SNAGE

Bosne i Hercegovine

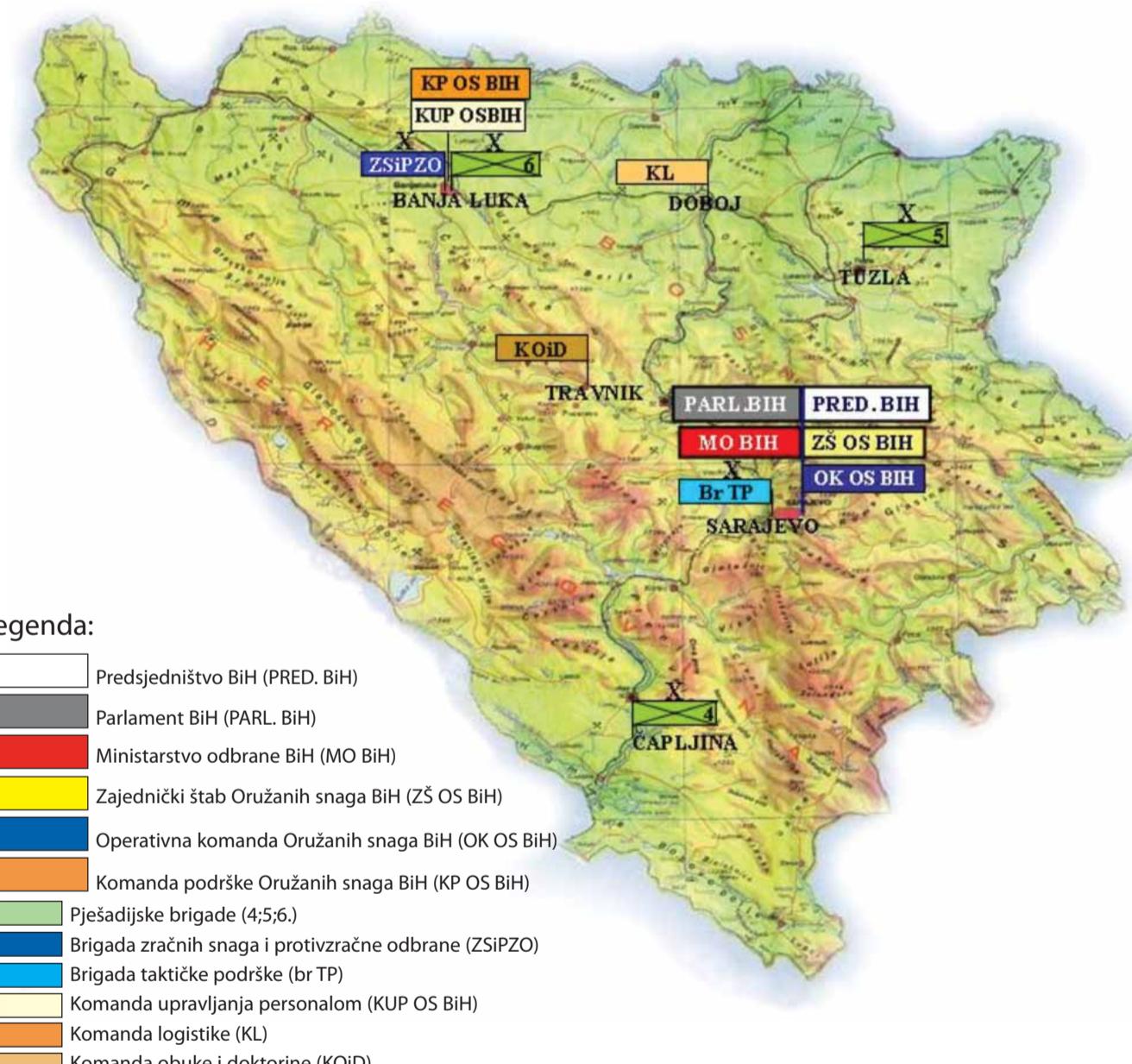

Izdavač:
Ministarstvo odbrane BiH
Hamdije Kreševljakovića 98 - Sarajevo

Ured za odnose s javnošću
telefon: + 387 33 286 680, fax: + 387 33 286 685
www.mod.gov.ba, e-mail: informiranjemobih@mod.gov.ba

Štampa:
„Svjetlost štampa“ Sarajevo

Bosna i Hercegovina Odbrambena struktura BiH

Reforma odbrambenog sistema u BiH

U julu 2001. godine Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je jasno izrazilo opredjeljenje za uključenje Bosne i Hercegovine u evropske i evroatlantske integracije i NATO program *Partnerstvo za mir*, kao i za provedbu potrebnih reformi odbrambenog sistema i reorganizacije Oružanih snaga.

Imajući u vidu ove ciljeve, u proteklom periodu učinjeni su veliki napor i kako bi se stvorilo okruženje neophodno za uspješan proces reformi odbrambenog sistema, postigla unutarnja stabilnost, te stvorili uvjeti za kredibilnu kandidaturu za NATO.

Hronologija važnijih aktivnosti u procesu reforme i formiranja MO BiH i OS BiH:

2002

- oktobar – osnovan Generalni sekretarij Stalnog komiteta za vojna pitanja, preteča Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine

2003

- maj – formirana Komisija za reformu odbrane u BiH
- decembar – donesen prvi Zakon o odbrani BiH kojim je osnovano Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

2004

- mart – imenovan prvi ministar odbrane u Bosni i Hercegovini, Nikola Radovanović, i njegovi zamjenici Enes Bećirbašić, zamjenik za politiku i planove i Marina Pendeš, zamjenica za upravljanje resursima
- maj – prvi put izvedena zajednička kolektivna vježba jedinica Vojske RS i Vojske FBiH
- juni – održan NATO samit u Istanbulu, na kojem su šefovi zemalja i vlada članica Sjeveroatlantskog saveza apelirali na BiH da ostvari "stalan napredak prema uspostavi jedinstvenih vojnih snaga"
- juli – imenovano 13 generala OS BiH

Sastanak Komisije održan krajem 2003. god.

Susret prvog Ministra odbrane i njegovih zamjenika sa predstavnicima vojno-diplomatskog kora u BiH,
15.12.2004.

Susret predstavnika USCOM-a sa novoimenovanim generalima OS

- novembar – formirana Počasna jedinica OS BiH

2005

- februar – donesena Odluka Predsjedništva BiH u kojoj se izražava opredjeljenje BiH za članstvo u NATO
- mart – donesen Zakon o učešću pripadnika OS BiH, policijskih službenika, državnih službenika i drugih zaposlenika u akcijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu
- maj – Predsjedništvo BiH donijelo odluku o slanju vojnika OS BiH u misiju podrške miru u Iraku
- juni – u misiju podrške miru u Iraku upućena I rotacija Jedinice OS BiH za uništavanje NUS-a
- decembar – donesen drugi Zakon o odbrani BiH
  - donesen Zakon o službi u OS BiH

Prvo predstavljanje Počasne jedinice OS BiH, 26.11.2004.

2006

- januar – ukinuta entitetska ministarstva odbrane i vojske
  - zaposlenici iz MO FBiH i MO RS postaju zaposlenici MO BiH
  - ukinuto obavezno služenje vojnog roka
  - počinje se primjenjivati novi jedinstveni budžet za odbranu na nivou države
- juli – donesena Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH
  - ukupno 16 000 pripadnika, i to:
    - a) 10 000 profesionalnih vojnih lica
    - b) 1 000 civila
    - c) 5 000 pripadnika rezervnog sastava
      - zastupljenost naroda u OS BiH:
        - a) Bošnjaci 45,9%
        - b) Srbi 33,6%
        - c) Hrvati 19,8%
        - d) Ostali 0,7%
  - decembar – Prva godišnjica OS BiH
  - decembar – prijem BiH u NATO Program *Partnerstvo za mir*

Ceremonija ispraćaja pripadnika I rotacije Jedinice za uništavanje NUS-a u Irak, 1.6.2005.

Obilježavanje Prve godišnjice Dana OS BiH, 01.12.2006.

2006 - 2007

- oktobar 2006 – oktobar 2007 – Tranzicija personala u MO i OS BiH
  - 01.01.2006.godine – 12 668 zaposlenih
  - 19.11.2007. godine – 9 392 zaposlenih

Ceremonija potpisivanja Okvirnog dokumenta NATO Programa PfP u Briselu, 14.12.2006.

2007

- februar – imenovan drugi ministar odbrane u Bosni i Hercegovini, Selmo Cikotić, i njegovi zamjenici Igor Crnadak, zamjenik za politiku i planove i Marina Pendeš, zamjenica za upravljanje resursima

- mart – BiH potpisala Sporazum o razmjeni sigurnosnih informacija sa NATO-om
- maj – formiranje Komande podrške
  - formiranje Komande za upravljanje personalom
- juni – formiranje 4., 5. i 6. Pješadijske brigade
- septembar – formiranje Brigade Zračnih snaga i Protivzračne odbrane
  - formiranje Brigade taktičke podrške
  - formiranje Komande za obuku i doktrinu

- septembar – uspostavljen NATO Koordinacijski tim Vijeća ministara BiH

- oktobar – formiranje Komande logistike
  - prijem BiH u punopravno članstvo Organizacije ministara odbrane zemalja Jugoistočne Evrope (SEDM)
  - sve komande i jedinice OS BiH formirane i stacionirane na lokacijama definiranim

Predsjedničkom Odlukom o veličini, strukturi i lokacija-
ma OS BiH iz jula 2006. god.

Ceremonija povodom formiranja
Brigade taktičke podrške, 12.9.2007.

Sjednica NATO Koordinacijskog tima,
predsjedava gospodin Igor Crnadak,
10.10. 2007.

2008

- januar – Predsjedništvo BiH donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH (na osnovu Odluke izvršeno je zahtijevano predislociranje komandi i jedinica, a u skladu sa Planom predislociranja i razmještaja komandi i jedinica)
- februar – počela realizacija projekta obuke pripadnika OS BiH iz sastava svih brigada
- mart – u Kasarni "3. maj" u Doboju potpisana Sporazum o konačnom raspoređivanju pokretnom vojnom imovinom

Ceremonija potpisivanja sporazuma u
Doboju, 27.3.2008.

- april – NATO samit u Bukureštu, poziv BiH u “intenzivirani” dijalog

Press konferencija članova delegacije BiH po povratku sa NATO samita u Bukureštu, 4.4.2008.

- april – objavljen prvi Javni oglas za prijem vojnika u OS BiH
- juli – primopredaja dužnosti načelnika ZŠ OS BiH

Ceremonija povodom primopredaje dužnosti načelnika ZŠ OS BiH, 21.7.2008.

- juli – donesena Odluka Predsjedništva BiH o strukturi Generalskog kora u OS BiH
- avgust – u Irak po prvi put upućena i rotacija Pješadijske jedinice OS BiH

Ceremonija ispraćaja pripadnika i rotacije Pješadijske jedinice u Irak, 14.8.2008.

- septembar – BiH pozvana u članstvo Američko-jadranske povelje

Šema lanca komandovanja i kontrole Oružanim snagama BiH

Predsjedništvo BiH

– ima vrhovnu komandu i kontrolu nad OS BiH

Parlament BiH

– ima demokratsku i parlamentarnu kontrolu nad OS BiH

Ministarstvo odbrane BiH

– upravna organizacija zadužena za cijelokupnu strategiju i politiku odbrane

Zajednički štab OS BiH

– zadužen da pretoči politiku MO u detaljne planove
– odgovoran za planiranje, organiziranje i provođenje direktiva i naredbi ministra odbrane

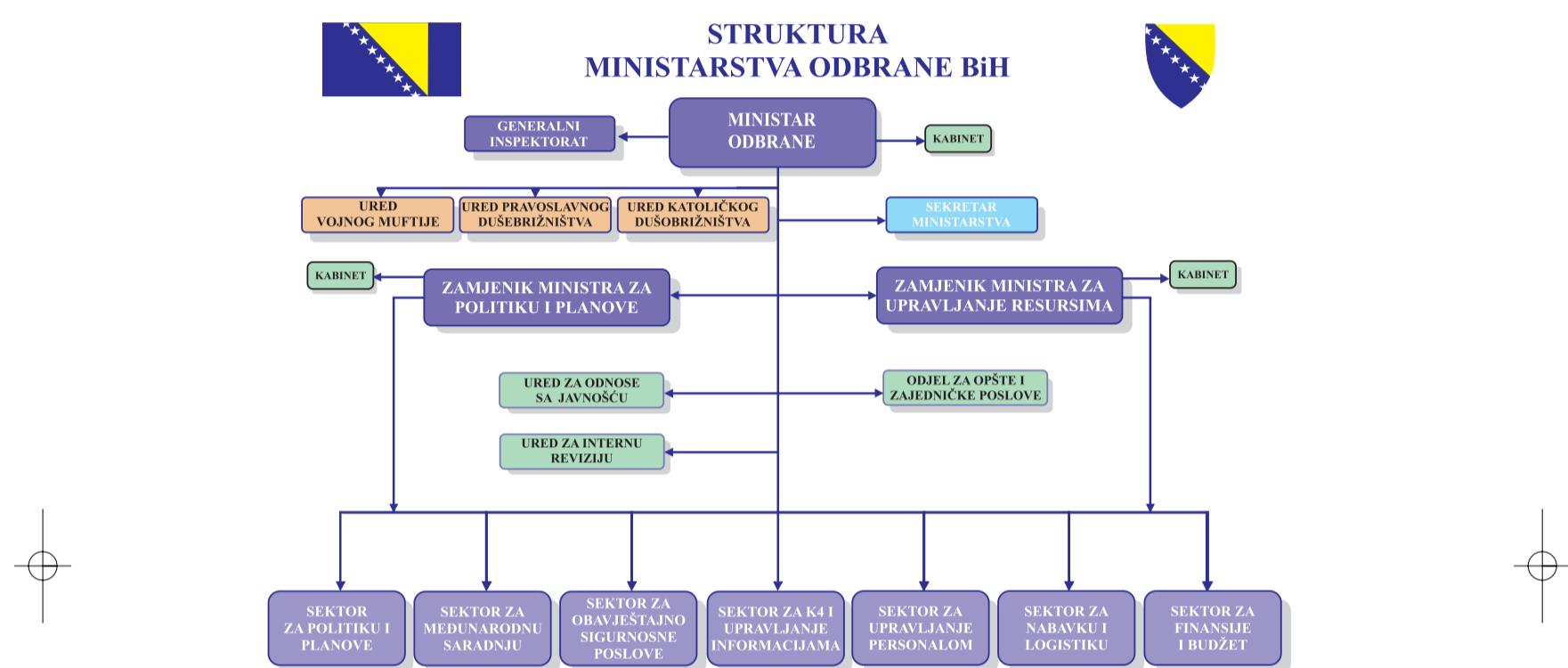
Operativna komanda OS BiH

– ima komandu nad svim brigadama i mobilnim jedinicama

– ima primarnu odgovornost za realizaciju planova koji se odnose na operacije i kolektivnu terensku obuku

Komanda za podršku OS BiH – upravlja personalom, logistikom i obukom

Ministarstvo odbrane BiH

Nadležnosti:

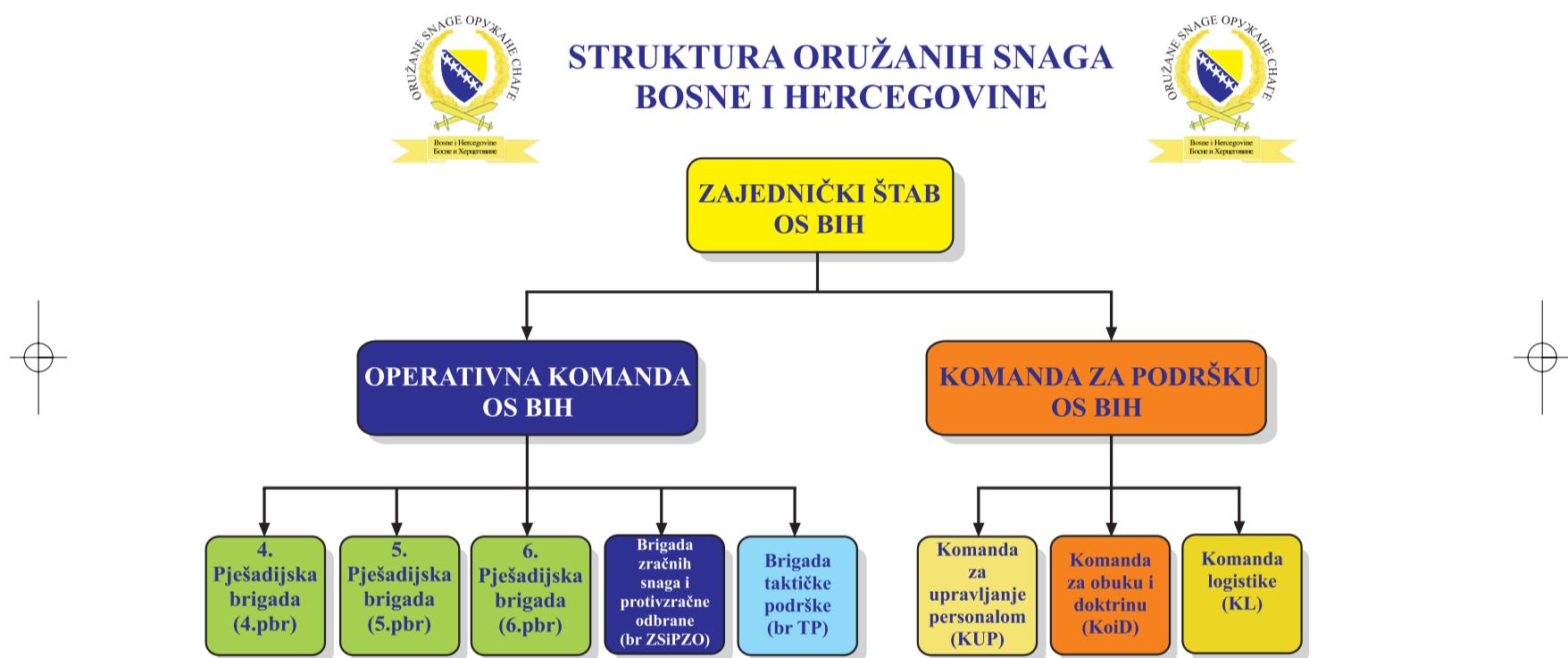
- stvaranje i održavanje odbrambenog kapaciteta, kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- nadzor nad svim aspektima Oružanih snaga BiH,
- predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezano za pitanja odbrane,
- izradu, pregled i ažuriranje odbrambene politike Bosne i Hercegovine koju odobrava Predsjedništvo BiH,
- izradu i odobravanje politika i propisa u pogledu organizacije, administracije, obuke, opremanja i upotrebe Oružanih snaga BiH,
- osiguravanje da Bosna i Hercegovina poštuje međunarodne obaveze vezane za pitanje odbrane,
- aktiviranje jedinica rezervnog sastava i kategorija rezervista za sve operacije, izuzev planirane obuke,
- razmještaj ili upotrebu bilo kojeg dijela Oružanih snaga van Bosne i Hercegovine za sve operacije ili aktivnosti obuke,
- izdavanje instrukcija načelniku Zajedničkog štaba Bosne i Hercegovine za upotrebu ili razmještanje bilo koje jedinice Oružanih snaga unutar Bosne i Hercegovine za potrebe koje nisu obuka,
- uspostavljanje postupaka za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih katastrofa i nesreća, po ovlaštenju koje daje Predsjedništvo BiH,
- ustanovljavanje postupaka koji osiguravaju transparentnost dužnosti Ministarstva odbrane,
- ostale zakonske nadležnosti.

Oružane snage BiH

U skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine, Oružane snage BiH su profesionalna, jedna vojna sila koju organizira i kontrolira Bosna i Hercegovina. Oružane snage, kao instituciju BiH, čine pripadnici iz reda sva tri konstitutivna naroda i reda ostalih, u skladu sa Ustavom i zakonima BiH.

Bosna i Hercegovina organizira, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost Oružanih snaga radi osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH, radi unapređenja ciljeva vanjske politike BiH, ispunjenja međunarodnih obaveza BiH, kao i zaštite državljanova BiH.

Misija OS BiH:

osiguranje suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
unapređenje ciljeva vanjske politike BiH,
ispunjene međunarodnih obaveza BiH,
zaštita državljanova BiH.

Zadaci OS BiH:

učešće u operacijama kolektivne sigurnosti, u operacijama za podršku miru i samoodbrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
pružanje vojne odbrane BiH i njenim državljanima u slučaju napada,
pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
protivminsko djelovanje u BiH,
ispunjene međunarodnih obaveza BiH.

Profesionalna vojna lica:

- generali
- oficiri
- podoficiri
- vojnici

Pripadnici rezervnog sastava:

- rezervni generali
- rezervni oficiri
- rezervni podoficiri
- rezervni vojnici

Vidovi OS BiH:

- Kopnena vojska
- Zrakoplovstvo i protivzračna odbrana

Rodovi OS BiH:

- Pješadija
- Artiljerija
- Artiljerijsko-raketne jedinice protivzračne odbrane
- Oklopno-mehanizirane jedinice
- Avijacija
- Inžinerija
- Veza
- Atomsко biološko hemijska odbrana
- Elektronsko izviđanje i protivelektronska odbrana
- Zračno osmatranje i javljanje
- Vojnoobavještajni

Lokacije i ustanove jedinica OS BiH:

ZAJEDNIČKI ŠTAB OS BiH – Sarajevo

Operativna komanda OS BiH – Sarajevo

- Pješadijska brigada (4.pbr) – Čapljina
- Pješadijska brigada (5.pbr) – Tuzla
- Pješadijska brigada (6.pbr) – Banja Luka
  - Pješadijski bataljoni – Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Bileća, Čapljina, Kiseljak, Livno, Orašje, Prijedor, Tuzla, Ustikolina, Zenica
  - Artiljerijski bataljoni – Doboј, Mostar, Žepče
- Brigada zračnih snaga i protivzračne odbrane – Banja Luka
  - Bataljon protivzračne odbrane – Sarajevo
  - Bataljon zračnog osmatranja i javljanja – Banja Luka
  - Bataljon za zrakoplovnu podršku – Banja Luka, Sarajevo
- Brigada taktičke podrške – Sarajevo
  - Bataljon veze – Pale
  - Inžinerijski bataljon – Derventa
  - Vojno obavještajni bataljon – Sarajevo
  - Deminerski bataljon - Travnik
  - Bataljon vojne policije – Sarajevo
  - Oklopni bataljon – Tuzla

Komanda za podršku OS BiH – Banja Luka

- Komanda za upravljanje personalom – Banja Luka
- Komanda za obuku i doktrinu – Travnik
- Komanda logistike – Doboј
  - Bataljoni logističke podrške – Banja Luka, Čapljina, Tuzla, Sarajevo

Činovi u Oružanim snagama BiH

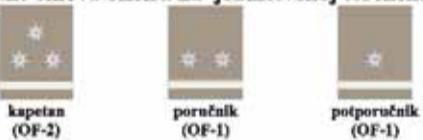
a. Oznake činova generala na jedinstvenoj terenskoj uniformi

b. Oznake činova viših oficira na jedinstvenoj terenskoj uniformi

c. Oznake činova oficira na jedinstvenoj terenskoj uniformi

d. Oznake činova podoficira na jedinstvenoj terenskoj uniformi

e. Oznake činova vojnika na jedinstvenoj terenskoj uniformi

f. Oznake činova vojnih imama na jedinstvenoj terenskoj uniformi

g. Oznake činova vojnih sveštenika na jedinstvenoj terenskoj uniformi

h. Oznake činova vojnih kapelana na jedinstvenoj terenskoj uniformi

Personalna popuna Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH

Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, regulirano je da OS BiH imaju ukupno **16 000** pripadnika, i to:

PVL **10.000** (oficiri,podoficiri i vojnici)
CL **1.000**
pripadnici rezervnog sastava **5.000**

Istom odlukom je definirana i nacionalna zastupljenost:

- Bošnjaka 45,90% ili 4826 lica
- Srba 33,60% ili 3533 lica
- Hrvata 19,80% ili 2084 lica i
- ostale nacionalnosti 0,70% ili 74 lica

U skladu sa Zakonom o državnoj službi, Zakonom o odbrani BiH, Zakonom o radu u institucijama BiH, te Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu odbrane BiH, trenutno stanje popune MO BiH je 236 državnih službenika i zaposlenika i 60 profesionalnih vojnih lica. U toku je prijem određenog broja pripravnika i državnih službenika.

U skladu sa Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, Oružane snage BiH popunjeno su oko 95 %.

Prijem mladih vojnika u Oružane snage Bosne i Hercegovine

U skladu sa Operativnim planom provođenja aktivnosti izbora i prijema vojnika u profesionalnu vojnu službu, od 27.03. do 10.04.2008. godine raspisani je prvi Javni oglas Ministarstva odbrane BiH za popunu 300 pozicija vojnika u OS BiH. Na Javni oglas prijavljeno je više od 3000 kandidata. Testiranje kandidata provedle su potkomisije na lokacijama Sarajevo, Banja Luka, Tuzla i Čapljina. Po završenim testiranjima izvršeno je rangiranje kandidata, nakon čega su najbolji upućeni na ljekarske preglede. Kandidati koji su zadovoljili na ljekarskim pregledima pozvani su na osnovnu obuku u COO Pazarac.

Obuku, realiziranu od 02.06. do 22.08.2008.godine, uspješno je završilo 313 kandidata, među kojima je i 21 kandidat ženskog spola. Nakon uspješno završene obuke, kandidati su potpisali trogodišnje Ugovore o prijemu u profesionalnu vojnu službu, i 01.09.2008.godine raspoređeni su u jedinice Oružanih snaga BiH.

Ministarstvo odbrane BiH raspisalo je 22.07.2008.god. i drugi Javni oglas za prijem u profesionalnu vojnu službu.

Obuka pripadnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH

Obuka pripadnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine jedan je od najznačajnijih prioriteta u miru. Postizanje interoperabilnosti sa snagama članica NATO saveza je izazov kojem MO i OS BiH teže i koji namjeravaju što prije postići.

Školovanje i obuka pripadnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine izvodi se u skladu sa Doktrinom obuke, Smjernicama za izvođenje obuke, usvojenim planovima obuke, programima bilateralne saradnje ili dogovorene saradnje sa predstavnicima partnerskih zemalja i međunarodne zajednice.

Školovanje i obuka usmjereni su na sljedeće osnovne aktivnosti:

- Školovanje i obuka koji su vezani za provedbu međunarodnih sporazuma i ugovora Bosne i Hercegovine, te za mjere izgradnje povjerenja, sigurnosti i kontrole naoružanja.

Ova obuka izvodi se u saradnji sa Misijom OSCE-a, Ženeva centrom za sigurnosne studije, Centrom RACVIAC u Zagrebu, Institutom u San Remu i dr. Putem konferencija, seminara i drugih aktivnosti, kroz ovaj vid školovanja i obuke obuhvaćen je značajan broj pripadnika MO i OS BiH.

- Realizacija programa školovanja i obuke vezanih za NATO i PfP aktivnosti (IPP, EAPWP).

Kroz ovaj program, učešćem na konferencijama, seminarima, kursevima i vježbama, Bosna i Hercegovina nastoji izgraditi sposobnosti zacrtane PARP-om i partnerskim ciljevima, i na taj način postići interoperabilnost i kompatibilnost jedinica i komandi sa komandama i jedinicama NATO-a. U 2008. godini Bosna i Hercegovina je izabrala 175 događaja. Posebno efikasnim su se pokazale posjete mobilnih trening timova i posjete ekspertnih timova.

- Realizacija aktivnosti definiranim međunarodnim bilateralnim sporazumima.

Kroz ovaj vid aktivnosti veliki broj pripadnika MO i OS BiH obuhvaćen je raznim vidovima školovanja i edukacije u školama i centrima partnerskih zemalja, a u skladu sa NATO standardima. Pošto Bosna i Hercegovina nema vlastitih vojnih škola, kroz ovaj vid edukacije obuhvaćeni su najviši nivoi školovanja i usavršavanja na vojnim akademijama, komandno-štabnim školama, ratnim-nacionalnim koledžima, školama nacionalne odbrane i dr.

Pripadnici MO i OS BiH školuju se na prestižnim vojnim školama u SAD-u, Francuskoj, Velikoj Britaniji, Njemačkoj, Turskoj, Grčkoj, Hrvatskoj, Srbiji, Maleziji i drugim partnerskim državama. Veliki broj pripadnika MO i OS BiH završili su navedena školovanja.

Kroz ovaj vid obuke, učešćem na školovanjima, konferencijama, seminarima i vježbama, prošao je znatan broj pripadnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, koji stečenim znanjem doprinose razvoju institucija odbrane Bosne i Hercegovine i integraciji u evroatlantske integracije.

- U okviru regionalne saradnje, Bosna i Hercegovina je učesnik SEDM, SEESIM, SEEVRIG, Američko - jadranske povelje i drugih regionalnih inicijativa.

U okviru ovih inicijativa Bosna i Hercegovina učestvuje na vježbama, kursevima i seminarima, koji doprinose kvalitetnom poznavanju stanja u regionu i razmjeni naučenih lekcija.

- Važnu ulogu u obuci pripadnika MO i OS BiH ima učenje stranih jezika, prioritetno engleskog jezika. Izvršeno je redizajniranje sistema učenja engleskog jezika u 5 midi centara (po programu British Council-a) i Školi engleskog jezika po IMET programu u Centru za profesionalni razvoj. Na raspolaganju su i dva glavna centra Britanskog vijeća, kao i kapaciteti u PSOTC i ZŠ OS BiH.

Pored navedenih centara, učenje engleskog jezika vrši se i u partnerskim zemljama (SAD-u, Velikoj Britaniji, Kanadi, Sloveniji, Mađarskoj, Bugarskoj i dr.). Formiran je STANAG tim za testiranje poznavanja engleskog jezika, i u toku je izrada prvog BiH testa po zahtjevima definiranim u NATO STANAG 6001.

Pored učenja engleskog jezika, u centrima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine uče se još i njemački, francuski, grčki i turski jezik.

Značajan segment u edukaciji i obuci pripadnika Oružanih snaga BiH zauzima i PSOTC centar u Butmiru kod Sarajeva. Kroz ovaj centar do sada je prošlo obuku sedam klasa, u projektu oko 30 učesnika, za operacije podrške miru. Za vrijeme školovanja i obuke, pripadnici MO i OS BiH postižu vrlo dobre rezultate. Planskoj edukaciji i obuci pripadnika MO i OS BiH i adekvatnom odabiru personala za istu, posvećuje se sve veća pažnja.

Najnovija struktura Oružanih snaga BiH, kroz Komandu obuke i doktrine Oružanih snaga BiH (Centar za osnovnu obuku, Centar za profesionalni razvoj i PSOTC Butmir), omogućuje uspješnu edukaciju i obuku pripadnika Oružanih snaga BiH.

Obuka jedinica OS BiH u 2008. godini

Sistem upravljanja obukom OS BiH za glavni fokus ima postizanje interoperabilnosti i kompatibilnosti jedinica OS BiH sa oružanim snagama NATO članica. ZŠ OS BiH je završio aktivnosti na izradi dokumenta iz sistema upravljanja obukom i vojnom edukacijom, kao što su: priručnik Razvoj vođa u OS BiH, priručnik Obuka OS BiH, priručnik Obuka jedinica, priručnik Upravljanje obukom u OS BiH (brigada-bataljon). Navedeni dokumenti su u potpunosti usaglašeni sa dogovorenim standardima NATO-a (STANAG - om).

Škole, kursevi, seminari u zemlji

Na osnovu godišnjeg Plana školovanja i kursiranja PVL i CL za 2008. godinu, na razne vrste edukacije i obuke (seminare, kurseve, škole, konferencije, vježbe i dr.) upućeno je 2334 lica (of.-1781,pof.-528,voj.-17 i CL-8).

U skladu sa Priručnikom o razvoju vođa u OS BiH i Godišnjeg plana obuke za 2008.godinu, na osnovni oficirski i podoficirski kurs koji se realizira u COO upućeno je 30 oficira i 30 podoficira. Također, u skladu sa Godišnjim planom obuke za 2008. godinu upućeni su oficiri na Komandno- štabni kurs koji se realizira u CPR-u.

Obuka OS BiH u 2008. godini se u potpunosti provodi po GPO OS BiH. Dva najvažnija prioriteta su: obuka jedinica za operacije podrške miru i rotacije pješadijskih bataljona kroz CBO Manjača.

- Obuka Jedinice za uništenje NUS-a za misiju "Iračka sloboda" se uspješno provodi predviđenom dinamikom, unutar čete za uništavanje NUS-a. Instruktori OS BiH su preuzeli kompletan proces obuke koju su ranije realizirali mobilni trening timovi vojske SAD-a. Provedena je obuka pješadijske jedinice, koja je u avgustu 2008. godine prvi put upućena na izvršenje misije u Irak.
- Centar za borbenu obuku (CBO) u potpunosti je stavljen u funkciju obuke i izvršava svoju misiju bez problema. U 2008. godini realizirane su rotacije po jednog bataljona iz sve tri pješadijske brigade. Centar za borbene simulacije (CBS) je također u potpunosti podržao obuku pješadijskih bataljona, te su uspješno realizirane sve bataljonske simulacijske vježbe, a do kraja godine realizirat će se obuka četiri brigade OS BiH.

Školovanja van zemlje

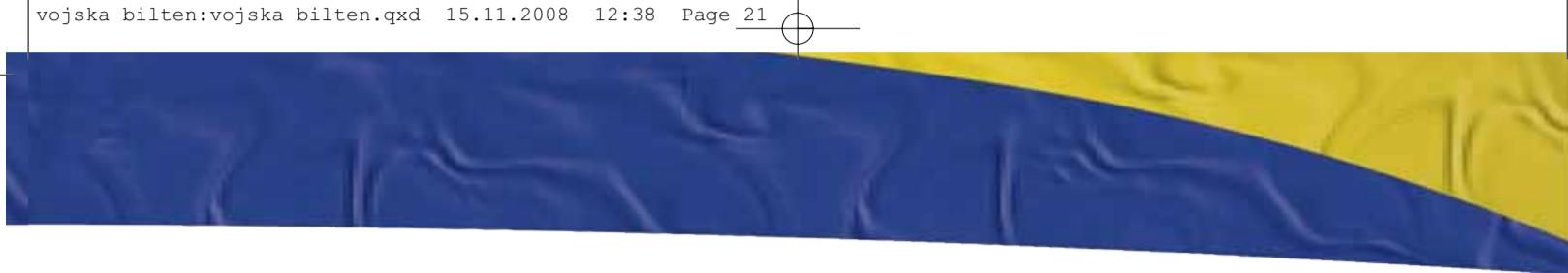
Na školovanje van zemlje u toku 2007. i 2008. godine upućeno je 35 PVL, i to: Grčka (Škola nacionalne odbrane - 1 lice, Ratni koledž - 3 lice, Komandno-štabna škola - 2 lice), Srbija (Generalštabna škola - 3 lice, Komandno-štabna škola - 2 lice), Hrvatska (Ratna škola - 1 lice, Komadno-štabna škola - 1 lice, Vojno-diplomatsko školovanje - 2 lice), Visoka podoficirska škola - 1 lice), Malezija (Komadno-štabni koledž - 1 lice), Estonija (Baltički koledž - 3 lice), Njemačka (Štabni koledž - 1 lice), Turska (Akademija oružanih snaga - 2 lice), SAD (Akademija glavnih narednika - 4 lice), Zrakoplovno komandno-šabni koledž - 1 lice, Komandno štabni koledž - 2 lice, Postdiplomske studije - 2 lice, Državno ratni koledž - 1 lice), Francuska (Škola glavnog štaba - 1 lice), Pakistan (Postdiplomske studije - 1 lice).

Jedinice OS BiH realiziraju obuku po svojim misijama na LPO, od čega je važno istaknuti obuku u misijama pomoći civilnim strukturama u slučaju poplava, požara i drugih elementarnih nepogoda. Visoka obučenost jedinica OS BiH po navedenim misijama se na terenu potvrdila uspješnim aktivnostima pomoći civilnim strukturama u gašenjima požara. Obuka u narednom periodu će se i dalje fokusirati na dostizanje NATO interoperabilnosti i kompatibilnosti jedinica OS BiH sa prioritetima na obuci za mirovne misije i rotacijskoj obuci bataljona u CBO.

Vježba "Združeni napor 2008 "

Vježba "Združeni napor 2008" je jedna od izuzetno značajnih komunikacijskih vježbi (najvišeg nivoa u ovoj oblasti) koja za cilj ima provjeru interoperabilnosti komunikacijskih sredstava i sistema NATO i PfP zemalja. Više od 1200 učesnika vježbe iz 42 zemlje i dvije multinacionalne organizacije uzima učešće u ovoj vježbi. Ovu vježbu "u duhu" PfP-a organizira EUCOM s ciljem planiranja, organiziranja i provođenja testova interoperabilnosti komande, kontrole, komunikacije i kompjuterske opreme u podršci budućih zajedničkih humanitarnih, mirovnih ili operacija pomoći u slučaju kriznih situacija. U vježbi "Združeni napor 2008" težište je bilo na testiranju sigurnosti u prijenosu podataka putem računarskih mreža. Stručnjaci iz oblasti komunikacija su izveli više od 1000 različitih testova interoperabilnosti, koji će biti dodani uz postojećih 13 000 testova koji su provedeni od početka. Iskustva i rezultati testova ove vježbe se koriste u organiziranju komunikacija u svim trenutnim operacijama podrške miru. BiH učestvuje u ovoj vježbi od 2007. godine kada je imala status posmatrača, a u 2008. godini dobila je status punopravnog učesnika i učestvovala je u radio segmentu vježbe sa uređajem HARRIS 5800. MO i OS BiH predstavljalo je 16 članova.

Centar za obuku za podršku mirovnim operacijama (PSOTC)

Centar za obuku za podršku mirovnim operacijama (PSOTC) je namjenski uspostavljena obrazovna ustanova koja pruža profesionalno vojno obrazovanje i štabnu obuku za oficire Oružanih snaga BiH i međunarodnih oficira. Glavna svrha uspostavljanja Centra je da pruži vojnu obuku za nove generacije mladih oficira, podržavajući proces restrukturiranja Oružanih snaga zemlje domaćina, ali i raznovrsne kurseve iz oblasti podrške mirovnim operacijama (PSO) kao i seminara za druge ciljne grupe koji su bili ili će biti izvedeni.

Velika Britanija pokrenula je inicijativu o uspostavljanju PSOTC-a. Ideja je jasno određena 2001. godine i uslijedili su pregovori sa partnerima, izgradnja zgrade, izrada nastavnog plana i programa i sl. Prvi PSO štabni kurs je izведен 2005. godine.

PSOTC zgrada je smještena unutar kampa Butmir u Sarajevu, gdje se nalazi i glavno sjedište NATO/EUFOR-a.

PSOTC-om upravlja konzorcij od 16 međunarodnih partnera (Austrija, BiH, Danska, Finska, Hrvatska, Mađarska, Makedonija, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Poljska, Sjedinjene Američke Države, Švicarska, Švedska, Turska i Velika Britanija), čiji odnos je reguliran Memorandumom o razumijevanju.

U novembru 2007. godine PSOTC je priznat od strane Generalnog sekretara NATO-a kao PfP Centar za obuku i obrazovanje. Ovo potvrđuje da je obuka koja se izvodi u Centru kvalitetom kompatibilna sa NATO standardima i procedurama.

Upravni odbor, sastavljen od predstavnika država partnera, pokrenuo je inicijativu da se Centar preda Bosni i Hercegovini 2013. godine. Zemlja domaćin će nastaviti voditi Centar sa međunarodnim nastavnim osobljem. Ovo će osigurati nastavak multinacionalnog duha koji je jedan od temelja u izvođenju nastave.

Trenutno je u PSOTC-u angažirano 12 osoba iz 8 zemalja (Austrije, Danske, Hrvatske, Njemačke, Poljske, SAD-a, Turske i Velike Britanije). Pored toga, u Centru je uposleno 20 pripadnika Oružanih snaga i 12 civilnih lica iz BiH.

Regionalna saradnja

Glavni kurs koji se izvodi u Centru je PSO štabni kurs koji je fokusiran na principe, procedure, planiranje i izvođenje međunarodnih operacija podrške miru. Kurs je redizajniran i omogućena su sredstva za 40 oficira (OF1/2) i mladih oficira (OF3), od kojih do 25 oficira iz Oružanih snaga BiH, a ostali oficiri su uglavnom iz država regije i država partnera. Kurs se izvodi na engleskom jeziku.

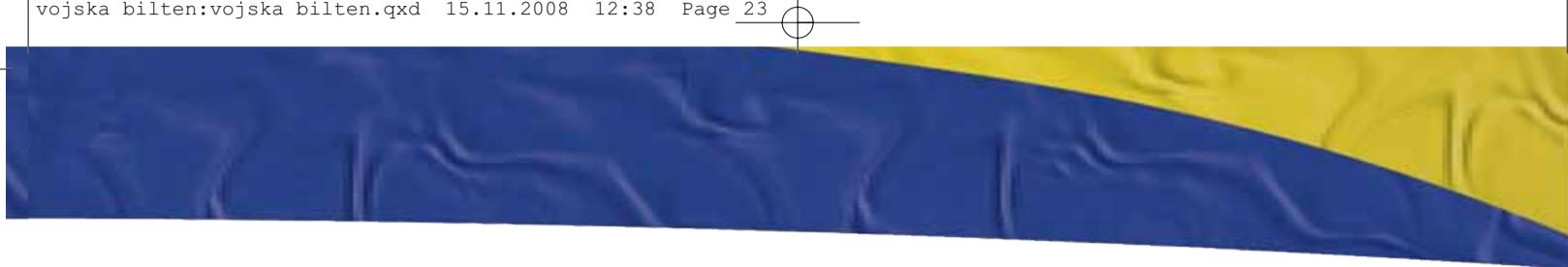
PSO štabni kurs se trenutno izvodi dva puta godišnje. Sadržaj, trajanje i kvalitet štabnog kursa je uspostavljen tako da ga većina NATO zemalja smatra Štabnim kursem za mlade oficire. Studenti PSO štabnog kursa su obučeni za pozicije komandira četa ili štabne oficire na nivou bataljona/ brigada. Za posljedne četiri godine PSOTC je uspješno završilo 119 oficira iz Oružanih snaga BiH, od kojih se 32 vratio ili trenutno služe u operacijama u Iraku, Demokratskoj Republici Kongo, Etiopiji i Eritreji, sa dosta novih dobrovoljaca spremnih da zauzmu svoje mjesto ukoliko MO BiH to bude tražilo. Također, Centar je tokom štabnih kurseva obučio 51-og međunarodnog oficira.

PSOTC je uspostavio mobilne timove za obuku, koji pružaju mogućnost Centru da izvodi obuku izvan sjedišta u Sarajevu. Fokus mobilnih timova za obuku je: obuka brigadnog osoblja, obuka štabnog osoblja viših komandi i nastavna podrška regionalnim institucijama. U toku 2007. i 2008. godine, od kada postoji PSOTC mobilni tim za obuku, ukupno je 513 oficira i 36 podoficira OS BiH pohađalo štabnu obuku.

PSOTC ima idealne mogućnosti za seminare i kurseve, tako da Centar nudi da bude domaćin ovih događaja. Centar ima vrlo profesionalno osoblje koje je u mogućnosti pružiti odličnu konferencijsku podršku. Centar je do sada, uglavnom korišteći mobilne timove za obuku, pružao predavače drugim centrima, razmjenjivao nastavni materijal i osigurao podršku obuci PSO - vježbama.

Centar, također, privlači podršku drugih država regije.

U 2008. godini organizirao je Međuagencijski seminar planiranja sa učešćem šest zemalja regije. Također, 13 vladinih i nevladinih organizacija pomoglo je vježbu koja se fokusirala na civilno-vojnu saradnju u zamišljenoj državi Afrike. Seminar će ponovo biti organiziran u 2009. godini.

BiH na putu za pristupanje NATO-u

Sigurnost Bosne i Hercegovine povezana je sa sigurnošću i perspektivama neposrednog okruženja, regije, Evrope i međunarodne zajednice u cjelini. Integracije u okviru regionalnih, evropskih i evroatlantskih kolektivnih sigurnosnih struktura prioritetna su područja djelovanja Bosne i Hercegovine. Bosna i Hercegovina prihvata koncept kolektivne vojne sigurnosti kao osnovu dugoročne vojne strategije. Ključni elemenat za ostvarivanje neupitne kolektivne vojne sigurnosti Bosne i Hercegovine je postati članicom NATO-a, jer je u tom slučaju njen suverenitet i teritorijalni integritet zagaran-tiran i od strane cijelog Saveza, kako je definirano "Vašingtonskim sporazu-mom".

U tom cilju, Predsjedništvo BiH je iskazalo političku volju za članstvo u evroatlantske sigurnosne strukture kroz izjavu iz 2001. godine, u kojoj, izme-đu ostalog, stoji:

"Bosna i Hercegovina spremna je prihvati obaveze i prava u obitelji ravno-pravnih evroatlantskih naroda, te sudjelovati i aktivno pridonositi kolektivnoj sigurnosti... Radi toga, spremni smo, uz pomoć NATO-a, raditi na reformi odbrambenog sistema i preustroju vojski u Bosni i Hercegovini, kako bismo pristupili navedenim integracijama".

Prepoznajući ostvarene rezultate u reformama u BiH, poziv za članstvo BiH u NATO program Partnerstvo za mir (Partnership for Peace-PfP), upućen je na Samitu u Rigi, 29.11.2006. godine.

Nakon poziva u PfP dinamika najznačajnijih događaja je bila:

- Potpisani Okvirni sporazum (Framework Document) između NATO i BiH, 14.12. 2006. godine.
- Podnesen Prezentacijski dokument BiH (Presentation Document) 11.01.2007. godine.
- U martu 2007. godine potpisani Sigurnosni sporazum, koji je certificiran i stupio na snagu u avgustu 2007. godine, čime je omogućena uspostava Misije BiH pri NATO i protok povjerljivih podataka između NATO i BiH.
- NATO program Partnerstvo za mir raspolaže vrlo korisnim alatima i mehanizmima, koji pomažu zemljama učesnicama Programa da postignu ciljeve izražene u Prezentacijskom dokumentu pri pristupanju Partnerstvu za mir. To su:

- PARP - proces planiranja i revizije. Odgovoreno na prvi PARP upitnik 29.05. 2007. godine;
- IPP - individualni program partnerstva koji se kreira na osnovu ponude u Evroatlantskom radnom programu partnerstva (EAPWP). Prvi IPP odobren u junu 2007. godine, a drugi IPP u januaru 2008. godine;
- IPAP - individualni akcioni plan partnerstva koji precizira akcije i aktivnosti koje se namjeravaju poduzeti u cilju ispunjavanja uvjeta za ulazak u NATO. Na sastanku Višeg političkog komiteta NATO (Senior Political Committee), 29.02.2008. godine razmatrana je i prihvaćena namjera BiH da pristupi IPAP programu.
- Intenzivirani dijalog – kao rezultat uspješnog realiziranja navedenih aktivnosti, kao i ostalih uvjeta postavljenih pred BiH, na NATO Samitu u Bukureštu u aprilu 2008. godine, BiH je pozvana da otpočne "Intenzivirani dijalog" sa NATO-om.

Kada BiH ispuni sve zahtjeve NATO-a i stekne uvjete da postane kredibilan kandidat za članstvo u NATO, pristupit će programu "Membership Action Plan" (Akciski plan za članstvo), koji je najviši stepen partnerstva i posljednja stepenica pred punopravno članstvo u NATO

Uspješan prvi ciklus Procesa planiranja i revizije (PfP Planning And Review Process-PARP)

PARP izlaže cijeli odbrambeni sistem BiH zahtjevima interoperabilnosti, direktno djelujući na reformu odbrambenog sistema kroz promjene obuke i edukacije, opremanja i nabavke, upravljanja resursima, i to od najvišeg nivoa naniže. Istovremeno, PARP pruža BiH uvid u NATO-ov proces planiranja snaga. Približavanje BiH NATO-u uveliko zavisi o procjeni NATO-ovih PARP timova, koji diskusijom i dogovaranjem mogu pomoći u definiranju prioriteta sa svrhom postizanja napretka prema NATO članstvu.

PARP je usmjeren ka promoviranju transparentnosti u planiranju državne odbrane i boljoj pripremi snaga partnera za saradnju sa snagama Saveza. On teži podsticanju razvoja interoperabilnosti između snaga partnera i saveznika u punom sprektru PfP operacija, te obuke i vježbi koji se na to odnose.

BiH je uspješno okončala prvi ciklus PARP-a odobrenjem PARP procjene BiH i paketa Partnerskih ciljeva 18. februara 2008. godine. U toku je proces implementacije partnerskih ciljeva, njih 31, kojim će se bitno unaprijediti osnova za postizanje potrebne interoperabilnosti.

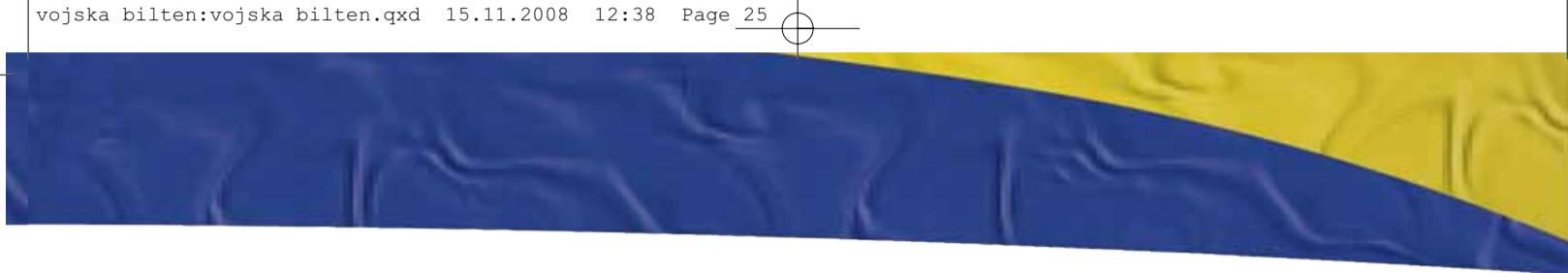
Implementacija Individualnog partnerskog programa (IPP) BiH za 2008-2009. godinu

IPP predstavlja operativno "prevodenje" ciljeva navedenih u Prezentacijskom dokumentu i Partnerskih ciljeva dogovorenih sa NATO-om tokom PARP procjene. Taj „prevod“ se vrši kroz odabir posebnih aktivnosti uvrštenih u Evroatlantski partnerski radni program (EAPWP). IPP se razvija za period od dvije godine, a revidira i ažurira svake godine.

NATO je u junu 2007. godine odobrio prvi Individualni partnerski program BiH, koji predstavlja saradnju između države BiH i NATO-a. Prijedlog IPP BiH za 2008. godinu je ponuđen u decembru 2007. godine i odobren od Političko-vojnog komiteta (PMSC) NATO-a.

IPP predviđa 21 oblast saradnje sa 111 aktivnosti i 175 događaja. Na MO i OS BiH se odnosi 100 aktivnosti sa 151 događajem. Ostale aktivnosti i događaji se odnose na druge institucije u BiH.

Oblasti saradnje vezane za MO i OS BiH su:

- Kontrola naoružanja, razoružanje i neširenje(ACD)
- Protivzračna odbrana(ADF))
- Kontrola i upravljanje zračnim prostorom(ASM)
- Konsultacije, komanda i kontrola(C3))
- Hemijska, biološka, radiološka i nuklearna odbrana(CBRN))
- Planiranje u kriznim situacijama i odgovor na katastrofe(CEP)
- Upravljanje krizama(CRM))
- Demokratska kontrola oružanih snaga i odbrambenih struktura(DCF)

- Odbrambeno planiranje, budžetiranje i upravljanje resursima(DPB)
- Odbrambena politika i strategija(DPS)
- Humanitarne protivminskie akcije(HMA)
- Učenje stranog jezika(LNG)
- Logistika(LOG)
- Sanitetska služba(MED)
- Pojmovi, planski i operativni aspekti očuvanja mira(PKG)
- Odgovor na terorizam(RTT)
- Malo i lahko naoružanje(SLW)
- Vježbe i obuka koja se odnosi na vježbe(TEX)
- Vojno obrazovanje, obuka i doktrina(TRD))

Tim za praćenje implementacije IPP BiH koordinira izbor kandidata za učešće na događajima iz Evroatlantskog radnog programa, vodeći pri tome računa da kandidati imaju odgovarajuće znanje engleskog jezika, stručnu sposobljenost i funkcionalnu potrebu za znanjem koje se može steći na kursevima, seminarima ili vježbama za koje su nominovani. Sve organizacijske cjeline MO i ZŠ OS BiH su nominovali kandidate za sve događaje iz IPP.

IPAP-a (Individual Partnership Action Plan) kvalitetno ubrzava saradnju sa NATO-om

IPAP je mehanizam saradnje između NATO saveza i partnerske zemlje koja želi da je značajno poboljša. IPAP je novi program, a u žargonu ga nazivaju "PfP de lux". Oblasti saradnje su mnogo šire od sfere odbrane s ciljem produbljivanja međusobne saradnje i provođenja reformskih procesa u partnerskoj zemlji, neophodnih za ulazak u evropske i evroatlantske integracije. Iako ima dosta sličnosti sa programom "Akcijski plan za članstvo-MAP", i koji će za BiH biti sljedeća stepenica ka punopravnom članstvu nakon ispunjenja obaveza iz Intenziviranog dijaloga, on postoji kao paralelan program, a ne kao zamjena Intenziviranom dijalogu i kasnije MAP-u.

Obuhvata sve značajnije oblasti društvenog života, pa IPAP prezentacijski dokument ima 4 poglavlja, i to:

1. politička i sigurnosna pitanja
2. odbrambena i vojna pitanja
3. javna diplomacija, upravljanje krizama i planiranje odgovora na vanredne situacije
4. administrativna pitanja, pitanja sigurnosne zaštite i resursa

Prezentacijski dokument IPAP-a (PD IPAP-a) predstavlja sublimaciju aktivnosti i ciljeva koje partnerska zemlja planira provesti u tom pravcu, tokom dvogodišnjeg perioda. Po odobravanju PD IPAP-a od strane NATO-a, pristupa se izradi samog IPAP-a, na način da se precizno definiraju vremenski rokovi za realizaciju ciljeva naznačenih u PD IPAP-a, te se pokreću nacionalni mehanizmi za realizaciju IPAP-a. Prepoznavajući značajan napredak koji je BiH ostvarila u realizaciji obaveza iz PfP-a, NATO je početkom 2008. godine donio odluku o institucionaliziranju odnosa sa BiH na nivou IPAP-a.

Intenzivirani dijalog (ID)

Cijeneći pozitivne rezultate i napore koje je BiH učinila u oblasti približavanja NATO-u, u smislu osiguranja neophodnih preduvjeta za punopravno članstvo Saveza, NATO je na Samitu u Bukureštu, održanom od 2. do 4. aprila 2008. godine donio odluku da se saradnja sa BiH podigne na viši funkcionalni nivo, odnosno na nivo ID-a.

Intenzivirani dijalog (ID) je prilika da „Alijanse sa onim zemljama koje imaju aspiracije da postanu članice NATO-a ili koje žele voditi dijalog sa NATO-om o pitanjima članstva“ intenzivira razmatranje širokog spektra političkih, vojnih, finansijskih i sigurnosnih pitanja koja se odnose na moguće članstvo u NATO, bez prejudiciranja bilo kakve eventualne odluke NATO-a. Dakle, ID je program paralelan sa aktivnostima u PfP programu i predstavlja viši nivo odnosa NATO-a i zemalja koje izraze namjeru da žele postati članice Saveza.

Zemlja koja je od NATO-a dobila poziv za ID, kao prvi korak, izrađuje ID Prezentacijski dokument koji NATO naziva **Initial Discussion Paper (IDP)**, tj. inicijalni dokument za diskusiju, koji se bazira na "Studiji o proširenju NATO-a" iz 1995., i u kojem predstavlja viziju svojih odnosa sa NATO-om. U IDP-u se navode sva pitanja o kojima zemlja želi razgovarati sa NATO-om.

IDP sadrži pet poglavlja:
Političko-ekonomski pitanja
Odborbeno-sigurnosna pitanja
Pitanja resursa
Pitanja sigurnosti informacija
Pravna pitanja

Dakle, ID je proces koji se razvija u svrhu dalnjeg stvaranja potrebnih uvjeta za prelazak u više funkcionalne oblike saradnje, odnosno Akcijski plan članstva (MAP) i, u konačnici, punopravno članstvo u NATO-u.

Iako proces Intenziviranog dijaloga neće donijeti mnogo novih sadržaja koji već nisu u PD, PARP-u i IPAP-u, ID proces znači da se od BiH osoblja očekuje da se intenzivno angažira u brojnim budućim diskusijama na okruglim stolovima i sastancima koji će biti organizirani u BiH i Briselu. Cilj ovih diskusija, tj. Intenziviranog dijaloga, će biti da se sva pitanja do kraja pojasne, prepoznaju nedostaci i utvrde potrebne akcije, kako bi BiH postala kredibilan kandidat za članstvo u NATO, tj. prešla u MAP.

Informacija o NATO/PfP programu "Izgradnja integriteta i smanjenje rizika od korupcije u odbrambenom sektoru" ("Building Integrity and reducing corruption risk in Defence Establishments")

Pod pokroviteljstvom Direktorijata za Evroatlantske integracije i Partnerstvo (Euro-Atlantic Integration and Partnership Directorate - EIPD) i Odjela za Politička pitanja i sigurnosne poslove (Political Affairs and Security Policy - PASP), krajem 2007. godine otpočele su pripreme na donošenju planskih dokumenata i realizaciji NATO/PfP programa "Izgradnja integriteta i smanjenje rizika od korupcije u odbrambenom sektoru". Program donosi jačanje institucionalnih kapaciteta u izgradnji strukture u odbrambenom sektoru zemalja PfP članica.

Jedan od temeljnih dokumenata u ovom programu jeste UN konvencija o borbi protiv korupcije, a Bosna i Hercegovina je zemlja koja je ratificirala ovu konvenciju.

Program se sastoji iz tri dijela:

1. Razvoj paketa za edukaciju i obuku

Osnovni zadaci kursa su unapređenje znanja i razumijevanja u odbrambeno-sigurnosnom sektoru u oblastima: redukcije korupcije, transparentnosti i integracije anti-korupcionih aktivnosti u menadžmentu odbrambeno-sigurnosnog sektora. Metodologija rada bi se bazirala na brifinzima, diskusijama, studijama i praktičnim vježbama. Za potrebe realizacije kursa planira se angažman predavača sa odgovarajućim iskustvom u oblastima organizacije.

2. Izrada kompendija-promocija najboljih praktičnih rješenja

Planira se da se objave liste pitanja koja treba da pomognu u razvoju ovih aktivnosti. DCAF (Demokratska kontrola nad oružanim snagama – Geneve Centre for the Democratic Control of Armed Forces) je aktivno uključen. DCAF će koristiti svoje ekspertize u radu i ostaje otvoren za kontakte sa stručnjacima iz drugih zemalja u cilju razvoja ovoga dijela programa.

Priručnik o najboljoj praksi (Best Practice Handbook) zajednički će izrađivati Švicarska i DCAF koji će organizirati niz kurseva o korupciji i sličnim pitanjima.

3. Razvoj liste za samoprocjenu, samoprocjena i analiza od ekspertnih timova u cilju izrade prilagođenog programa saradnje (TCP) programa u ovoj oblasti

Princip procjena u ovoj oblasti bazirao bi se na sličnom sistemu koji se koristi za potrebe PARP procesa. Zemlje bi ispunile ovaj upitnik, koji bi predstavljao polaznu osnovu za posjetu NATO ekspertnog tima u ovoj oblasti, koji bi izvršio analizu stanja, te predložio TCP (Tailored Cooperation Program) za unapređenje programa prilagođenog partnerima.

Ova aktivnost je spomenuta i u završnoj deklaraciji Samita u Bukureštu, u tačci 32, u kojoj učesnici Samita ističu da će dati prioritet nekoliko novih praktičnih inicijativa, uključujući izgradnju integriteta u odbrambenim institucijama. NATO snažno podržava ovu inicijativu, te će se o rezultatima iste razgovarati i na narednom Samitu NATO-a u 2009. godini.

Razvijanje sistema kompatibilnog sa sistemima zemalja članica NATO-a i EU

Uspostavom jedinstvenog sistema odbrane 2006.godine, na nivou Bosne i Hercegovine, po prvi puta je projektiran i odo-
ben jedinstveni budžet ukupnih Oružanih snaga u BiH, budžet koji je odobren, finansiran i realiziran sa Jedinstvenog raču-
na trezora Bosne i Hercegovine.

Preduvjet za realizaciju jedinstvenog budžeta bio je uspostava jedinstvenog finansijskog poslovanja i obra-
čuna personalnih troškova. Spajanje tri potpuno različita sistema sa svim svojim specifičnostima je predstavljalo jedan od baznih koraka u uspostavi i funkcioniranju jedinstvene strukture Oružanih snaga. Posebno što je sistem odbrane najbrojnija i najkompleksnija struktura u institucijama BiH, a ljudstvo i objekti su razuđeni po cije-
loj teritoriji BiH.

I pored svih različitosti i kompleksnosti, a dijelom i neiz-
vjesnosti, u vrlo kratkom periodu uspostavljena su prije-
lazna rješenja kojima se korak po korak prenosi dio poslovanja sa entitetskih struktura na nivo države, a prva

plaća je obračunata i isplaćena bez zakašnjenja, što je predstavljalo izrazito visok uspjeh, s obzirom da su svi segmenti sistema odbrane bili u fazi spajanja i restrukturiranja. Uspjeh u uspostavi jedinstvenog budžetiranja i finansijskog poslova-
nja u tako kratkom periodu je predstavljao svijetu tačku i jedan od osnovnih koraka za nastavak procesa reforme i dalje razvijanje OS u pravcu uključivanja u evroatlantske integracije.

Istovremeno sa tranzicijom sistema odbrane pokrenuta je i reforma javne uprave, kojom je, između ostalih aktivnosti, Ministarstvo finansija i trezora BiH pokrenulo proces uspostave programskog budžeta (program čini skup zadataka i aktivnosti), čime bi se osiguralo efikasnije planiranje sistema odbrane i njegovih procesa, efikasnija i efektivnija struktura Oružanih snaga, poboljšala transparentnost planiranja i trošenja budžetskih sredstava, kao i razvijanje sistema koji će biti kompatibilan i interoperabilan sa razvijenim sistemima u zemljama članicama NATO-a i EU.

MO BiH se, uz ostale institucije, uključilo u ovaj proces uz istovremeno usklađivanje novog modela sa elementima Sistema planiranja, programiranja, budžetiranja i izvr-
šenja budžeta, koji su jednim dijelom bili uspostavljeni u okviru struktura odbrane.

Razvijanje programskog budžeta je dio kompletног Sistema planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja budžeta (SPPBI), čije je razvijanje jedan od osnovnih partnerskih ciljeva koje je Ministarstvo odbrane BiH, kroz ulazak u PfP, preuze-
lo da realizira kao obavezu u svom planu dostizanja standarda oružanih snaga, koji su zastupljeni u zemljama članicama NATO-a.

Razvijanje sistema PPBI je višegodišnji fazni proces i obuhvata izradu i usvajanje normativnih propisa, razvijanje troškovnih modela i dalje razvijanje ljudskih resursa koji će kvalitetno podržavati i realizirati ovaj sistem. U skladu sa reformom javnog računovodstva, istovremeno sa razvijanjem SPPBI, u toku je i razvijanje sistema interne kontrole u MO i OS BiH, u svrhu daljeg jačanja sigurnosti raspolaaganja i korišćenja raspoloživih resursa. Kao i ostali sistemi, njezina uspostava i implementacija se realizira kroz faze u vremenskom ciklusu i obuhvata i normativne i materijalne i ljudske resurse.

Provođenje reformskih rješenja je složen i kontinuiran kružni proces koji nema svoj početak i kraj, nego samo faze koje se realiziraju u određenom vremenskom periodu sa dostupnim resursima.

Pored složenih uvjeta u kojima se odvijao i odvija proces reforme odbrane, MO i OS BiH pratila su finansijska ograničenja koja nisu na zadovoljavajućem nivou u odnosu na preuzete obaveze za dostizanje kompatibilnosti i interoperabilnosti sa zemljama članicama NATO-a i PfP-a. U dosadašnjem periodu, budžet odbrane se kretao oko 1.3 – 1.5% GDP-a, dok su u zemljama regiona izdvajanja za odbranu bila značajno veća i kretala se prosječno 2.2 – 3% GDP-a.

I pored finansijskih ograničenja kojima je praćen kompletan dosadašnji proces reforme odbrane postignuti su veliki rezultati, s obzirom da su strukture odbrane bezuvjetno ispunile sve uvjete za prijem Bosne i Hercegovine u Partnerstvo za mir i dalje jačaju procese u pravcu pripreme za ulazak u NATO.

Učešće pripadnika Oružanih snaga BiH u mirovnim misijama UN-a i operacijama podrške miru

Operacija podrške miru „Iračka sloboda“ u Iraku

Na osnovu odluka Predsjedništva BiH i Parlamentarne skupštine BiH, u operaciji podrške miru „Iračka sloboda,“ u Iraku od 01. juna 2005. godine učestvuje Jedinica Oružanih snaga Bosne i Hercegovine za uništavanje neeksplođiranih ubojnih sredstava, koja se sastoji od 36 pripadnika. Od navedenog perioda, Jedinica u sedam rotacija po šest mjeseci u kontinuitetu učestvuje u misiji u okviru sastava Multinacionalnih snaga u Iraku.

Za potrebe održavanja veze i koordinacije aktivnosti između komandnih struktura BiH i koalicijskih snaga, iz sastava Oružanih snaga BiH upućena su dva oficira za vezu sa USCENTCOM u Tampu, Florida - SAD i jedan oficir za vezu sa Multinacionalnom komandom za Irak (MNC-I) u Bagdad. Misija jedinice je uništavanje konvencionalnih neeksplođiranih ubojnih sredstava upotrebom eksploziva na uređenim i osiguranim namjenskim lokacijama.

Jedinica izvršava misiju u skladu sa Pravilima angažiranja (Rules of Engagement-ROE) definiranim od ministra odbrane BiH. Logističku podršku i osiguranje jedinice u pokretu i tokom rada pružaju koalicijske snage u Iraku. Predsjedništvo BiH ovlastilo je ministra odbrane BiH da posebnom odlukom odredi jedinicu Multinacionalnih snaga u Iraku u čijem će sastavu Jedinica djelovati, kao i bazu za njen razmještaj. Načelnik ZŠ OS BiH ovlašten je od Predsjedništva BiH da nadležnost operativnog komandovanja nad Jedinicom prenese na komandanta multinacionalnih snaga.

U toku izvršenja misije, Jedinica je dva puta mijenjala sektor angažiranja. Od 24. 10. 2006. godine Jedinica je razmještena u sektoru Centar jug. Jedinica je pod direktnom komandom komandanta Multinacionalne divizije Centar jug.

Tokom učešća u misiji u Iraku, Jedinica je izvršavajući postavljene zadatke na profesionalan način ostvarila značajne rezultate kroz uništavanje preko 400.000 komada raznih vrsta neeksplođiranih ubojnih sredstava. Jedinica OS BiH za uništavanje NUS-a je od nadležnih komandi u Iraku redovno dobijala visoke ocjene i pohvale za pravovremeno i profesionalno izvršavanje postavljenih zadataka.

Do sada je ukupno učestvovalo sedam rotacija po šest mjeseci, a u avgustu 2008. godine upućena je osma rotacija.

Ukupno 310 pripadnika OS BiH učestvovalo je u misiji u Iraku.

I pješadijska jedinica BiH u operaciji Koalicijskih snaga

U skladu sa odlukama Predsjedništva BiH i Parlamentarne skupštine BiH, u operaciji Koalicijskih snaga, u Iraku od 18.08.2008. godine učestvuje Pješadijska jedinica OS BiH sa 49 pripadnika i jednim oficirom za vezu pri Komandi 39. pbr. u Multinacionalnoj diviziji Bagdad. Jedinica izvršava zadatku osiguranja dijela Baze „Viktorija“.

Misija Pješadijske jedinice OS BiH jeste zaštita dijela Koalicijskih snaga, civilnog osoblja unutar baze, kao i zaštita infrastrukture, objekata i opreme unutar vojne instalacije – baze.

Trenutno se u misiji podrške miru u Iraku od 49 pripadnika nalaze tri žene. Angažiranjem 87 pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u misijama podrške miru jasno je iskazano opredjeljenje BiH da, kao odgovorna članica međunarodne zajednice, želi i može pružiti doprinos zajedničkim naporima za uspostavljanje i očuvanje mira i stabilnosti u svijetu. Pored unapređenja odnosa sa koalicionim partnerima, učešćem naše jedinice u sastavu Koalicionih snaga u misiji u Iraku, pokazuje se i konkretno demonstrira učinjeni napredak u BiH, koji je u neposrednoj vezi sa procesom implementacije reforme u oblasti odbrane, te se stvaraju bolji preduvjeti i povećava kredibilitet u nastojanjima za pristupanje BiH evroatlantskim integracijskim strukturama (EU/NATO).

Mirovna misija UN-a u Etiopiji-Eritreji (UNMEE)

Oružane snage BiH su učestvovale u ovoj UN misiji od 2001. godine. Do sada je učestvovalo 59 oficira (po 9 oficira od 2001. do 2006. godine, u toku 2007. godine 5 oficira, a u 2008. godini su bila dva oficira do 9. maja 2008. godine). Trenutno, status Misije UNMEE je riješen Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a, broj 1827 od 30. jula 2008. godine, po kojoj je okončana ova misija.

Mirovna misija UN-a u Demokratskoj Republici Kongo (MONUC)

Oružane snage BiH učestvuju u ovoj UN misiji od 2002. godine. Do sada je učestvovalo ukupno 30 oficira. Trenutno u mirovnoj misiji u Kongu učestvuje 5 oficira (18.01. 2008. godine do 18.01. 2009. godine).

Ukupno je u UN misijama do sada učestvovalo 89 oficira, a ukupan broj učesnika iz BiH u svim dosadašnjim misijama je 405 pripadnika OS BiH. Do sada nije bilo povrijeđenih niti poginulih. Svi učesnici su bili dobrovoljci.

Protivminske akcije (PMA) u OS BiH

Na osnovu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Aneksa A vojnog dijela sporazuma i Londonske konferencije za implementaciju mira, održane u decembru 1996. godine, Oružane snage BiH su obavezne da preduzimaju aktivnosti na smanjenju opasnosti od mina i NUS-a. Sve aktivnosti na provođenju PMA rade se u duhu i okvirima državnih zakona i standarda (Zakon o deminiranju u BiH, Pravilnik za akreditaciju organizacija za provođenje protivminskih akcija u BiH, Standard za uklanjanje mina i NUS-a u BiH) i Standardnih i operativnih procedura (SOP-a) odobrenih od BH MAC-a. Rezultati koje su ostvarile OS BiH na deminiranju u BiH u proteklom šestogodišnjem periodu su impresivni:

Godina	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Rezultat OS BiH	1341707 m ²	1315610m ²	957 684 m ²	1460996 m ²	2188101 m ²	1771957 m ²

Generalno, OS BiH participiraju sa oko 20% ukupnih rezultata deminiranja u BiH sa tendencijom povećanja tog udjela, a što bi se posebno trebalo pokazati u narednom periodu, kada je planirano osjetnije osavremenjavanje tehnike, tj. mašina za mašinsku pripremu zemljišta.

OS BiH, kao organizacija za PMA, u svom sastavu imaju deminerski bataljon za neposredno izvršavanje zadataka PMA.

Kapaciteti deminerskog bataljona su:

- 32 manuelna odjeljenja
- 2 manuelna odjeljenja za deminiranje vojnih objekata
- 6 mašina za pripremu terena "Božena 1,2"
- 1 mašina za pripremu terena "Božena 5"
- 1 tenk čistač mina "Liberator" (T-55)
- 1 plant tim za čišćenje ruševina
- 9 POEK timova (timovi sa psima otkrivačima eksploziva)
- 6 timova za generalno izviđanje

OS BiH su akreditacijom izdatom od BH MAC-a, između ostalog, akreditirane za izvođenje sljedećih aktivnosti:

- humanitarno deminiranje:

po metodama:

- manuelno deminiranje
- mašinska priprema
- pregiranje (upotreba pasa otkrivača eksploziva)

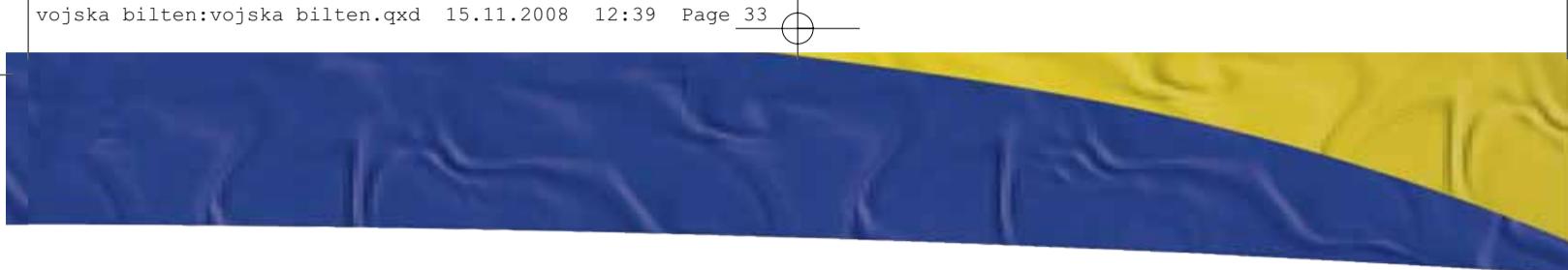
po sadržaju specifičnih djelatnosti:

- tehničko izviđanje
- čišćenje tla
- čišćenje objekata

- obuka osoblja za provođenje humanitarnog deminiranja

- upozoravanje na mine

Operacije PMA OS BiH provode kontinuirano, tokom cijele kalendarske godine, kroz ljetnu i zimsku kampanju deminiranja. Tokom zimske kampanje deminiranja (decembar, januar, februar) radi se smanjenim kapacitetima, jer su takvi vremenski uvjeti. Istovremeno, taj period se pojačano koristi i za doobuku i obuku osoblja. U preostalom periodu godine provodi se ljetna kampanja deminiranja, sa punim kapacitetima i na cijeloj teritoriji BiH.

Godišnjim Planom PMA (protivminske akcije) Oružanih snaga BiH za 2008. godinu planirani su rezultati u obimu 2 093 584 m² na 68 deminerskih projekata. Trenutno su deminerski timovi OS BiH angažirani na 30 radilišta u 24 općine širom Bosne i Hercegovine.

U proces izvođenja obuke iz oblasti humanitarnog deminiranja današnje OS BiH su uključene od aprila 1998. godine, kada su uz pomoć Vlade SAD-a formirane tri škole za deminiranje (Travnik, Banja Luka i Mostar). U periodu april-juni 1998. godine, tim instruktora Vojske SAD-a je bio angažiran u BiH i vršio je osposobljavanje personala iz navedenih škola za deminiranje, čime su stvoreni uvjeti za početak obuke personala današnjih OS BiH i njegovo uključivanje u proces deminiranja po humanitarnim standardima. Nakon osposobljavanja personala, od jula 1998. godine vojska je uključena u proces humanitarnog deminiranja u BiH. U okviru reformi Oružanih snaga BiH, od navedenih škola za deminiranje, formirano je Odjeljenje za obuku u deminerskom bataljonu.

U proteklom periodu u Oružanim snagama BiH su samostalno izvođeni kursevi različitih specijalnosti, prema zahtjevima standarda BiH. Realizirani kursevi su verificirani od Centra za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine. Danas, u mnogim vladinim, nevladnim i komercijalnim kompanijama u BiH i van zemlje radi deminersko osoblje koje je obučavano u OS BiH.

Kursevi iz oblasti PMA, a koji se organiziraju u OS BiH, su:

- Osnovni deminerski kurs
- Kurs čišćenje kuća
- Kurs komandira odjeljenja-tima
- Kurs operatora mašine za mehaničku pripremu zemljišta
- Kurs za izviđače
- Osnovni kurs za operatora za UES (uklanjanje eksplozivnih sredstava)
- Kurs komandira tima za UES
- Kurs inspektora unutrašnje kontrole kvaliteta
- kurs komandira deminerskog voda (radilišta)

Na osnovu završenih kurseva i iskustva u radu, stiču se sljedeća zvanja-kvalifikacije u humanitarnom deminiranju: deminer, medicinar, komandir deminerskog odjeljenja-tima, izviđač, deminer za čišćenje kuća, operater mašine za pripremu površine, operater za UES, komandir tima za UES, kerovođa, komandir voda (radilišta), komandir tima za mehaničku pripremu zemljišta, instruktor deminiranja, instruktor za UES i inspektor kontrole kvaliteta humanitarnog deminiranja.

Vojno-civilna saradnja

Ministarstvo odbrane i Oružane snage BiH u prethodnom periodu uložili su značajne napore u dijelu koji se odnosi na pružanje pomoći civilnim organima. Saradnja se ogledala, prije svega, u pružanju pomoći u slučajevima elementarnih nepogoda, inžinjerijske podrške lokalnim organima vlasti, zatim pružanju pomoći i učešću pripadnika OS BiH u humanitarnim aktivnostima, evakuaciji unesrećenih, te pomoći u realizaciji vjerskih, kulturnih i sportskih manifestacija, kao i ustupanju resursa i korištenju smještajnih kapaciteta OS BiH, organiziranju posjeta na lokacijama i objektima Oružanih snaga BiH i niz drugih aktivnosti.

Posebno značajan doprinos je dat u dijelu koji se odnosi na protivminsko djelovanje i uklanjanje NUS-a, kao i pružanje pomoći u gašenju požara. Navedene aktivnosti su realizirane na zahtjeve državnih, entitetskih ili općinskih institucija, vjerskih zajednica, školskih i sportskih organizacija, udruženja građana, te nevladinih organizacija.

Učešće pripadnika OS BiH u gašenju požara u 2008. godini

U skladu sa ulogom i zadacima OS BiH, definiranim Zakonom o odbrani BiH, a koji se odnose na pružanje pomoći civilnim organima vlasti i stanovništvu u slučajevima prirodnih i drugih katastrofa, OS BiH su u toku 2008. godine aktivno učestvovale na gašenju požarom ugroženih teritorija općina u BiH. Na svim lokacijama gdje su bili angažirani pripadnici OS BiH požari su efikasno ugašeni zahvaljujući, između ostalog, njihovom nesebičnom zalaganju, savjesnom i discipliniranom radu i izuzetnom profesionalizmu. Prilikom izvršenja zadatka, sigurnost objekata i imovine u blizini gašenja požara nijednog momenta nije bila ugrožena.

Na izvršenju zadataka lokaliziranja i gašenja požara učestvovalo je ukupno 114 pripadnika iz sastava br.zračnih snaga i PZO OS BiH i ostvareno ukupno 184 naleta helikoptera sa fondom od 2.538 sati rada na gašenju požara.

Lokacije i vremenski periodi angažiranja

OS BiH angažirale su ljudstvo i resurse na teritoriji Mostara, Tomislavgrada, Čapljine, Gabele i Jablanice, gdje su pripadnici jedinica aktivno učestvovali na lokaliziranju i gašenju požara. Angažiranje pripadnika ZS i PZO na zadacima gašenja požara vršeno je u vremenu od 16. avgusta do 07. septembra 2008. godine, i to:

- u rejonu grada Mostara pripadnici ZS i PZO bili su angažirani u periodu od 16. do 27. 08. 2008. godine, a u akcijama gašenja požara izvršeno je 99 letova i izbačeno 174.000 litara vode;
- na području Gabele i Čapljine na zadacima gašenja požara pripadnici 4.pbr učestvovali su 31.08. i 01.09. 2008. godine, a akcije na terenu su izvele obučene PP ekipe jedinice;
- u rejonu Tomislavgrada protivpožarne akcije ZS i PZO izvršene su od 29. do 31. 08. 2008. godine. U toku realizacije ovog zadataka obavljeno je ukupno 85 letova i izbačeno 220.000 litara vode;
- na području Jablanice (Ostrožac) u gašenju požara 07.09.2008. godine angažiran je 1 helikopter, a tokom akcije izbačeno je 15 tona vode.

Upotreba materijalnih sredstava i vojne opreme

U akcijama gašenja požara pripadnici OS BiH upotrijebili su sljedeća materijalno-tehnička sredstva i opremu:

- helikopteri MI – 8T.....2 letjelice
- helikopteri MI – 8MTV .....2 letjelice
- cisterne za gorivo.....2 kom.
- PP vedro „Flori“ .....2 kom.
- naprtnjače .....20 kom.

U toku realizacije protivpožarnih zadataka pripadnici i komande jedinica OS BiH imali su dobru koordinaciju sa civilnim organima vlasti.

Evidentno je da su helikopterske jedinice OS BiH, uz adekvatnu opremu sredstvima za gašenje požara, osposobljene i spremne za brzo, efikasno i uspješno djelovanje u vanrednim situacijama izazvanim elementarnim nepogodama, posebno u otklanjanju opasnosti od požara.

Naoružanje i vojna oprema

Količina ispravnog naoružanja i vojne opreme u Oružanim snagama BiH zadovoljava potrebe predložene strukture, ali je po svojim taktičko-tehničkim karakteristikama još uvijek jednim dijelom zastarjelo. Osnovni kriterij za odabir naoružanja sa kojim će se opremiti OS BiH bio je imajuće stanje sredstava i njihova tehnička ispravnost. Nije bilo realno da se paralelno sa procesima reforme odbrane, što je iziskivalo i angažman značajnih finansijskih sredstava, uđe i u proces modernizacije. Neka od osnovnih vrsta naoružanja i sistema naoružanja za koje se MO BiH opredijelilo su:

- jurišna puška M16A1
- puškomitrailjerz M60
- puška snajperska M76
- ručni bacač protivoklopni OSA M79
- minobacač M57 60 mm
- haubica D-30J 122 mm - višecijevni lanser raketa
- samohodni APRA 40 122 mm
- tenk M60 A3
- oklopni transporeter M113 A1
- helikopter UH-1H i Mi8/Mi17MTV

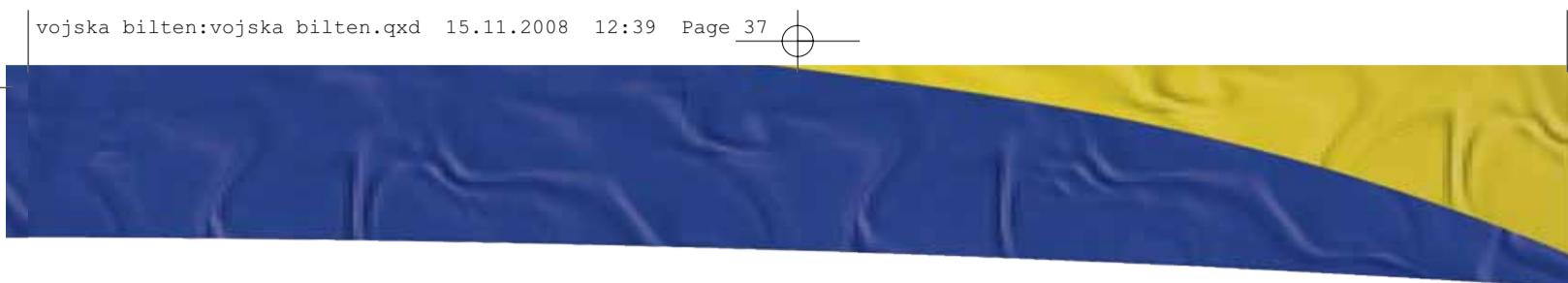

Dugoročni plan opremanja

Sredinom 2008. godine formiran je Stručni tim za izradu prijedloga Dugoročnog plana razvoja i modernizacije OS BiH, sa ciljem postizanja interoperabilnosti i kompatibilnosti sa oružanim snagama zemalja članica NATO-a i Programa PfP, kroz standardizaciju i usaglašavanje naoružanja i vojne opreme, te operativnih i administrativnih procedura, kao i redukcija zastarjelog, te planskim i ekonomski opravdanim uvođenjem savremenog naoružanja i opreme.

Modernizacija snaga i kompatibilnost sa NATO-om su dugoročni ciljevi i bit će ugrađeni u svaki razvojni projekt OS BiH. Srednjoročnim okvirom rashoda institucija BiH za period 2009.-2011. godina, predviđeno je povećanje finansijskih sredstava za potrebe sektora odbrane. I dalje, najvećim dijelom, budžetska sredstva odbrane i u ovom planskom periodu će biti utrošena na izmirenje personalnih troškova pripadnika institucija odbrane i tekuće izdatke. Za potrebe ulaganja u programe posebne namjene, razvojne projekte i projekte standardizacije i modernizacije naoružanja i vojne opreme OS BiH, u 2009. godini planirano je oko 40 miliona KM.

Vjerska služba u MO i OS BiH

Organizacija i način funkcioniranja cjelokupnog vjerskog života u MO i OS BiH reguliran je Pravilnikom o organizaciji i načinu funkcioniranja vjerske službe u MO i OS BiH. Pravilnik regulira vjersku službu kao dio strukture MO i OS BiH, sa zadatkom organizacije i osiguranja cjelokupnog vjerskog života u MO i OS BiH. U skladu s tim, ministar odbrane potpisao je sporazume sa Vrhbosanskim nadbiskupijom, Pravoslavnom crkvom i Islamskom vjerskom zajednicom u BiH, kojim je regulirano pitanje uspostave, organizacije i načina funkcioniranja vjerske službe u MO i OS BiH.

Pregled organizacije vjerske službe u MO BiH

Ured vojnog muftije

Na osnovu Sporazuma o uspostavi Vojnog muftijstva kao sastavnog dijela jedinstvene vjerske službe u MO i OS BiH, potписанog 11. septembra 2007. godine, Ured vojnog muftije nastavlja brigu za muslimane u sistemu odbrane BiH. Vojni muftiluk dijelom je strukturiran prema vojnoj strukturi, te zbog specifičnosti zadataka i opsega djelovanja u svojoj strukturi nema medžlisa. Svi vojni imami u Oružanim snagama BiH su na vezi Glavnom imamu Oružanih snaga, koji je na vezi Vojnom muftiji. Integriran u sve sfere odbrane, uspostavljen u skladu sa standardima vjerskih službi modernih vojski, Vojni muftiluk je spremjan za nove izazove u multireligijskom i multinacionalnom kolektivu i nezaobilazna je cjelina u sistemu odbrane BiH.

Ured pravoslavnog dušebrižništva

Pravoslavno dušebrižništvo, kao dio jedinstvene vjerske službe u MO BiH i OS BiH, bavi se organizacijom i osiguranjem cjelokupnog vjerskog života pravoslavnih vjernika u MO i OS BiH, kao što su: briga o vjerskim potrebama, pripremanje i sprovođenje vjerskih obreda, pružanje duhovne pomoći u slučaju smrti, teških povreda, stradanja, te ostalih okolnosti koje zahtijevaju ličnu pomoć vjernika. Pored navedenog, Ured pravoslavnog dušebrižništva bavi se duhovnim pripremama za vojne sveštenike, organiziranjem i održavanjem raznih predavaњa, seminara i teoloških tribina.

Ured katoličkog dušobrižništva

Ured katoličkog dušobrižništva postao je sastavni dio jedinstvene vjerske službe u MO i OS BiH na osnovu Sporazuma o uspostavi, ustrojstvu i načinu djelovanja katoličkog dušobrižništva, zaključenog 11. septembra 2007. godine između Vijeća ministara BiH i Vrhbosanske nadbiskupije. Aktivnosti Ureda katoličkog dušobrižništva odnose se na organiziranje misnih i drugih liturgijskih slavlja za vjernike – katolike uposlenike MO BiH, vojнике, podoficire, oficire i civilna lica u OS BiH, duhovne pripreme na Božić i Uskrs, hodočašća, duhovne vježbe, organiziranje predavanja, organiziranje konferencija i okruglih stolova, nabavku i distribuciju katoličke štampe, izdavačku djelatnost i pripremanje vijesti za KTA Biskupske konferencije BiH o vjerskim događanjima koje organiziraju Uredi katoličkog dušobrižništva u MO BiH i OS BiH. Katoličko dušobrižništvo u MO i OS BiH je svojim aktivnostima postalo grana u cjelokupnom pastoralnom životu Katoličke crkve na ovim prostorima.

Pregled organizacije vjerske službe u OS BiH

R/br	Organizacijska struktura	Vojno muftijstvo	Pravoslavno sveštenstvo	Katoličko dušobrižništvo
1.	ZŠ OS BiH	Glavni imam	Glavni sveštenik	Glavni kapelan
2.	OK i KP OS BiH	Štabni imam	Štabni sveštenik	Štabni kapelan
3.	Brigade	Brigadni imam	Brigadni sveštenik	Brigadni kapelan
4.	Bataljoni	Bataljonski imam	Bataljonski sveštenik	Kapelan bataljona

Pripadnici vjerske službe raspoređuju se unutar OS BiH prema općim dokumentima koji reguliraju formaciju OS BiH.

Žene u Oružanim snagama BiH

Od oko deset hiljada pripadnika Oružanih snaga BiH, 430 su žene, što iznosi 4, 54 %. Žene koje se nalaze u redovima OS BiH uglavnom su završile civilne škole, a obrazovanje za vojnički poziv upotpunile su kroz razne individualne i institucionalne edukacije.

Mjerilo uspješnosti je, kao i u drugim vojskama, lični čin i dužnost koja se obavlja. Kvalifikacijska struktura pripadnica OS BiH je: VSS - 63, VSS - 31, SSS - 235, VKV - 24, KV - 59, PKV- 11 i OŠ – 7.

Struktura ličnih činova pripadnika OS BiH:

-brigadir	1	-potporučnik	11	-vodnik	40
-pukovnik	4	-zastavnik I klase	5	-kaplar	65
-major	10	-zastavnik	9	-vojnik I klase	34
-kapetan	21	-stariji vod.I klase	27	-vojnik	15
-poručnik	11	-stariji vodnik	42	-civilno lice.....	135

Zastupljene su u svim rodovima i službama, od sanitetske, preko pješadijske, intendantske, informatičke, finansijske, personalne, te administrativno-tehničke, do određenih dužnosti u oblasti telekomunikacija, logističke dužnosti kao što su rukovaoci, ali i kuvari i pomoćno osoblje u kuhinjama i restoranima.

Pripadnice OS BiH učestvovali su i u misijama podrške miru u Etiopiji - Eritreji i Iraku. Jedan od pokazatelja uspješnosti i interesa mladih žena za profesionalnu vojnu službu u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine jeste prijem nove generacije vojnika, koji je po prvi put realiziran putem Javnog oglasa. Od 319 kandidata koji su izabrani među više od tri hiljade kandidata prijavljenih na prvi oglas za popunu Oružanih snaga, njih 313, među kojima je i 21 djevojka, uspješno su završili obuku. Studentica engleskog jezika i književnosti, jedna je od tri nova profesionalna bh. vojnika koji su postigli najbolje rezultate tokom obuke kandidata za prijem u Oružane snage BiH.

Dosadašnji uspjeh reforme odbrane u BiH je rezultat napornog rada pripadnika odbrambene strukture BiH, uz pomoć i podsticaj prijatelja iz međunarodne zajednice. Poziv BiH na „Intenzivirani dijalog“ sa NATO Samita u Bukureštu je priznanje članica Saveza za postignute rezultate u procesu reforme odbrane. „Intenzivirani dijalog“ je prvi korak ka „Akcionom planu za članstvo u NATO“ (MAP-Member Action Plan), koji je i posljednji program pred ulazak u NATO savez. Ovaj poziv predstavlja snažan podstrek, ali i odgovornost, za dalje reforme u realizaciji konačnog cilja - pristupanje BiH evroatlantskim integracijskim strukturama.

U pravcu ostvarenja tog cilja, u narednom periodu težišne aktivnosti MO i OS BiH, će biti:
-ispunjeno partnerskih ciljeva (31 cilj iz PARP procjene) za što skoriji ulazak BiH u NATO-ov Akcioni plan za članstvo (MAP),
-povećanje doprinosa uspostavi i očuvanju mira i stabilnosti u svijetu,
-proširenje regionalne saradnje,
-rješavanje viškova naoružanja i municije,
-nastavak deminiranja u BiH,
- nastavak edukacije pripadnika OS BiH
-učešće u realizaciji vojne vježbe „Združeni napor 2009“ u BiH,
-modernizacija OS BiH.

Reforma odbrane u BiH je kontinuirani proces, koji će se odvijati u skladu sa cjelokupnim mogućnostima naše zemlje.

